

**Sprawy połączone T-44/02 OP, T-54/02 OP, T-56/02 OP,
T-60/02 OP i T-61/02 OP**

**Dresdner Bank AG i in.
przeciwko
Komisji Wspólnot Europejskich**

Konkurencja — Artykuł 81 WE — Porozumienie w sprawie ustalenia cen i sposobów pobierania opłat za usługi wymiany gotówki — Niemcy — Dowody naruszenia — Sprzeciw

Wyrok Sądu Pierwszej Instancji (czwarta izba) z dnia 27 września 2006 r. . . II - 3572

Streszczenie wyroku

- 1. Postępowanie — Sprzeciw
(regulamin Sądu, art. 48 § 2 i art. 122 § 4)*
- 2. Konkurencja — Porozumienia, decyzje i uzgodnione praktyki — Porozumienia między przedsiębiorstwami — Pojęcie
(art. 81 ust. 1 WE)*
- 3. Konkurencja — Postępowanie administracyjne — Decyzja Komisji stwierdzająca naruszenie
(art. 81 ust. 1 WE)*

4. *Prawo wspólnotowe — Zasady — Prawa podstawowe — Domniemanie niewinności*
5. *Konkurencja — Postępowanie administracyjne — Decyzja Komisji stwierdzająca naruszenie — Kontrola sądowa*
6. *Konkurencja — Porozumienia, decyzje i uzgodnione praktyki — Dowód*
7. *Konkurencja — Postępowanie administracyjne — Poszanowanie prawa do obrony — Pismo w sprawie przedstawienia zarzutów — Konieczna treść*
8. *Konkurencja — Postępowanie administracyjne — Poszanowanie prawa do obrony*

1. Istotą przewidzianego w art. 122 § 4 regulaminu Sądu postępowania w przedmiocie sprzeciwu jest umożliwienie sądowi przeprowadzenia, z poszanowaniem zasady kontrydiktoryjności, nowej analizy sprawy bez związania rozstrzygnięciem przyjętym w wyroku zaocznym. Wobec braku w regulaminie jakichkolwiek przepisów stanowiących odmiennie wnoszący sprzeciw ma co do zasady swobodę przytaczania argumentów i nie musi ograniczać się do kwestionowania ustaleń leżących u podstaw wyroku zaocznego.

zasadny: Sąd, orzekając co prawda, że nie jest możliwe utrzymanie w mocy rozstrzygnięcia przyjętego w wyroku zaocznym, zgodnie z którym jeden z zarzutów jest zasadny, nie byłby w stanie orzec w przedmiocie innych zarzutów skargi z poszanowaniem zasady kontrydiktoryjności.

(por. pkt 43, 44)

Zważywszy na cel postępowania w przedmiocie sprzeciwu przewidziany w art. 48 § 2 regulaminu Sądu, zakaz przedstawiania nowych zarzutów w toku postępowania nie może być interpretowany jako zakazujący wnoszącemu sprzeciw przedstawienia zarzutów, które mógł już podnieść na etapie odpowiedzi na skargę. Taka wykładnia tego przepisu byłaby pozbawiona sensu, gdyż mogłaby prowadzić do impasu w postępowaniu, w przypadku gdyby sprzeciw był

2. Dla istnienia porozumienia w rozumieniu art. 81 ust. 1 WE konieczne jest, a zarazem wystarczy, aby dane przedsiębiorstwa wyraziły wspólną wolę postępowania na rynku w określony sposób. Co się tyczy formy wyrażenia wspólnej woli, wystarczy, że poczynione ustalenie stanowi wyraz woli stron co do postępowania na rynku zgodnie z jego treścią. Wynika stąd, że pojęcie porozu-

mienia w rozumieniu art. 81 ust. 1 WE zakłada istnienie zgodności oświadczeń woli co najmniej dwóch stron, których forma nie ma znaczenia, o ile stanowi ona wierne odzwierciedlenie woli stron.

Aktu Europejskiego i w art. 6 ust. 2 UE — stanowią zasady ogólne prawa wspólnotowego.

(por. pkt 53–55)

3. Jeśli chodzi o postępowanie dowodowe w zakresie naruszenia art. 81 ust. 1 WE, Komisja ma obowiązek dostarczyć dowody stwierdzonych przez nią naruszeń i dane pozwalające wykazać, w wymagany prawem sposób, istnienie okoliczności faktycznych leżących u podstaw naruszenia.

Zważywszy na charakter naruszeń stanowiących przedmiot spraw oraz na charakter i surowość sankcji z nimi związanych, zasada domniemania niewinności ma zastosowanie do postępowań w przedmiocie naruszenia reguł konkurencji odnoszących się do przedsiębiorstw, które mogą zostać zakończone orzeczeniem grzywnien lub okresowych kar pieniężnych. W ramach skargi o stwierdzenie nieważności decyzji nakładającej grzywnę konieczne jest poszanowanie tej zasady. Istnienie wątpliwości po stronie sądu musi być rozstrzygane na korzyść przedsiębiorstwa będącego adresatem decyzji stwierdzającej naruszenie. Sąd nie może zatem orzec, że Komisja wykazała w wymagany prawem sposób istnienie danego naruszenia, jeśli jego wątpliwości w tym względzie się utrzymują.

(por. pkt 59)

4. Przewidziana w szczególności w art. 6 ust. 2 europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka zasada domniemania niewinności wchodzi w skład praw podstawowych, które — zgodnie z orzecznictwem Trybunału, potwierdzonym zresztą w preambule Jednolitego

Tak więc konieczne jest, by Komisja wskazała precyzyjne i spójne dowody w celu wykazania istnienia naruszenia. Niemniej nie każdy z dowodów dostarczonych przez Komisję musi koniecznie odpowiadać tym kryteriom w odniesieniu do każdego elementu naruszenia. Wystarczy, by zbiór wskazanych przez instytucję poszlak jako całość odpowiadał temu wymogowi. Istnienie praktyki antykonkurencyjnej lub poro-

zumienia antykonkurencyjnego może więc zostać wyprowadzone z szeregu zbieżnych zdarzeń i poszlak, które — analizowane łącznie — mogą stanowić, w braku innego spójnego wytłumaczenia, dowód naruszenia reguł konkurencji.

(por. pkt 60–63, 65)

5. Co się tyczy zakresu kontroli sądowej decyzji Komisji w przedmiocie stosowania reguł konkurencji, istnieje zasadnicza różnica między, z jednej strony, danymi i ustaleniami odnoszącymi się do stanu faktycznego, których ewentualna nieprawidłowość może zostać ujawniona przez sąd w wyniku przedłożonych mu argumentów i dowodów, a z drugiej strony — ustaleniami o charakterze ekonomicznym. W tym zakresie mimo że do właściwości Sądu nie należy zastępowanie analizy ekonomicznej dokonanej przez Komisję własną analizą, jego zadaniem jest nie tylko dokonanie weryfikacji materialnej prawidłowości przytoczonego materiału dowodowego, jego wiarygodności i spójności, ale także kontrola tego, czy ten materiał stanowi zbiór istotnych danych, które należy wziąć pod uwagę w celu oceny złożonej sytuacji, i czy może on stanowić poparcie dla wniosków wyciągniętych na jego podstawie.

(por. pkt 66, 67)

6. Aby w ramach stwierdzenia naruszenia reguł konkurencji dokonać oceny mocy dowodowej dokumentu — trzeba zwerifikować wiarygodność zawartych w nim informacji, a w szczególności wziąć pod uwagę pochodzenie dokumentu, okoliczności jego sporządzenia, jego przeznaczenie, a następnie na podstawie jego treści zadać sobie pytanie, czy wydaje się on sensowny i wiarygodny.

(por. pkt 121)

7. Poszanowanie prawa do obrony wymaga, by przedsiębiorstwo będące adresatem decyzji Komisji dotyczącej naruszenia reguł konkurencji było w stanie skutecznie przedstawić swoje stanowisko na temat wiarygodności i znaczenia powołanych przez Komisję faktów, zarzutów i okoliczności.

Pismo w sprawie przedstawienia zarzutów winno przedstawiać zarzuty sformułowane w sposób wystarczająco jasny, nawet jeśli skrótowo, w celu umożliwienia zainteresowanemu zapoznania się z zachowaniami, jakie są im zarzucane przez Komisję. W istocie jedynie pod tym warunkiem przedstawienie zarzutów może spełniać funkcję nadaną mu

przez rozporządzenia wspólnotowe, polegającą na przedstawieniu przedsiębiorstwom i stowarzyszeniom przedsiębiorstw wszystkich niezbędnych informacji w taki sposób, by umożliwić im skuteczne podjęcie obrony, zanim Komisja wyda ostateczną decyzję.

Co do zasady wyłącznie dokumenty, które zostały przytoczone lub wymienione w piśmie w sprawie przedstawienia zarzutów, stanowią ważne dowody.

8. Dany dokument może zostać uznany za obciążający, wyłącznie jeśli jest wykorzystywany przez Komisję na poparcie stwierdzenia naruszenia popełnionego przez przedsiębiorstwo. Aby wykazać naruszenie przysługującego mu prawa do obrony, nie wystarczy, by zainteresowane przedsiębiorstwo dowiodło, że nie mogło w trakcie postępowania administracyjnego wypowiedzieć się w przedmiocie dokumentu użytego w którymkolwiek miejscu zaskarżonej decyzji. Konieczne jest, by dowiodło, że Komisja użyła tego dokumentu w zaskarżonej decyzji jako środka dowodowego potwierdzającego naruszenie, którego przedsiębiorstwo miało się dopuścić.

(por. pkt 155–157)

(por. pkt 158)